

PREZES RADY MINISTRÓW

Warszawa /elektroniczny znacznik czasu/

DKPL.WK.10.2.33.2020.AF(6)

RM-10-33-20

UD78

Pani Elżbieta WITEK

Marszałek Sejmu

Szanowna Pani Marszałek,

na podstawie art. 118 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej przedstawiam Sejmowi projekt ustawy o szczególnych rozwiązaniach wspierających realizację programów operacyjnych w związku z wystąpieniem COVID-19 w 2020 r.

Jednocześnie informuję, że do prezentowania stanowiska Rządu w tej sprawie w toku prac parlamentarnych został upoważniony Minister Funduszy i Polityki Regionalnej.

Z poważaniem,

Mateusz Morawiecki

Prezes Rady Ministrów

/podpisano kwalifikowanym podpisem elektronicznym/

U S T A W A

z dnia

o szczególnych rozwiązaniach wspierających realizację programów operacyjnych w związku z wystąpieniem COVID-19 w 2020 r.

Rozdział 1

Przepisy ogólne

Art. 1. 1. Ustawa określa szczególne rozwiązania związane z realizacją lub rozliczaniem programów operacyjnych w związku z wystąpieniem w 2020 r. choroby zakaźnej wywołanej wirusem SARS-CoV-2.

2. W zakresie nieuregulowanym w niniejszej ustawie stosuje się przepisy ustawy z dnia 11 lipca 2014 r. o zasadach realizacji programów w zakresie polityki spójności finansowanych w perspektywie finansowej 2014–2020 (Dz. U. z 2018 r. poz. 1431 i 1544 oraz z 2019 r. poz. 60, 730, 1572 i 2020).

Art. 2. Ilekroć w ustawie jest mowa o:

- 1) COVID-19 – rozumie się przez to chorobę zakaźną wywołaną wirusem SARS-CoV-2;
- 2) programie operacyjnym – rozumie się przez to odpowiednio program operacyjny, o którym mowa w art. 2 pkt 17 ustawy wdrożeniowej, albo program operacyjny, o którym mowa w art. 15 ust. 4 pkt 1 ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (Dz. U. z 2019 r. poz. 1295 i 2020);
- 3) projekcie – rozumie się przez to projekt, o którym mowa w art. 2 pkt 18 ustawy wdrożeniowej;
- 4) ustawie wdrożeniowej – rozumie się przez to ustawę z dnia 11 lipca 2014 r. o zasadach realizacji programów w zakresie polityki spójności finansowanych w perspektywie finansowej 2014–2020.

Rozdział 2

Przepisy szczegółowe

Art. 3. 1. W przypadku gdy na skutek wystąpienia COVID-19 istnieje konieczność wydania albo zmiany wytycznych na podstawie art. 5 ust. 1 ustawy wdrożeniowej, przepisów art. 5 ust. 3 i 4 oraz ust. 5 pkt 2 tej ustawy nie stosuje się.

2. W przypadku gdy na skutek wystąpienia COVID-19 istnieje konieczność zawieszenia stosowania wytycznych, w całości lub w części, minister właściwy do spraw rozwoju regionalnego podaje do publicznej wiadomości, w szczególności na swojej stronie internetowej oraz na portalu, o którym mowa w art. 2 pkt 16 ustawy wdrożeniowej, informację o zakresie i terminie, w jakim zawieszono zostaje stosowanie określonych wytycznych lub ich części.

Art. 4. W celu ograniczenia negatywnego wpływu wystąpienia COVID-19 na realizację programu operacyjnego komitet monitorujący, o którym mowa w art. 14 ust. 1 ustawy wdrożeniowej, może w każdym czasie:

- 1) zmienić zatwierdzone kryteria wyboru projektów, o których mowa w art. 14 ust. 10 ustawy wdrożeniowej, z uwzględnieniem celów programu operacyjnego;
- 2) w szczególnie uzasadnionych przypadkach upoważnić, w drodze uchwały, instytucję zarządzającą, instytucję pośredniczącą lub wspólny sekretariat do dokonywania, na wniosek beneficjenta, zmian w projekcie skutkujących niespełnieniem kryteriów wyboru projektów.

Art. 5. 1. W przypadku gdy nieprawidłowość indywidualna jest bezpośrednim skutkiem wystąpienia COVID-19, a beneficjent wykaże, że pomimo dochowania należytej staranności nie był w stanie zapobiec wystąpieniu tej nieprawidłowości, korygowanie wydatków następuje przez pomniejszenie wydatków ujętych w deklaracji wydatków oraz we wniosku o płatność, przekazywanych do Komisji Europejskiej, o kwotę odpowiadającą oszacowanej wartości korekty finansowej wynikającej z tej nieprawidłowości.

2. W przypadku, o którym mowa w ust. 1, przepisów art. 207 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2019 r. poz. 869, z późn. zm.¹⁾) nie stosuje się.

3. W programie EWT, o którym mowa w art. 2 pkt 17 lit. b ustawy wdrożeniowej, nie odzyskuje się od beneficjenta kwoty, o której mowa w ust. 1.

4. Kwota, o której mowa w ust. 1, jest pokrywana ze środków budżetu państwa.

Art. 6. 1. W przypadku gdy na skutek wystąpienia COVID-19 niemożliwa okazała się realizacja celu, na który został poniesiony wydatek, wydatkowane środki w projekcie mogą zostać uznane za wydatki kwalifikowalne, jeżeli beneficjent wykaże, że z dochowaniem należytej staranności i w odpowiednim czasie podejmował niezbędne działania służące ich odzyskaniu albo że ich odzyskanie nie było możliwe.

---

¹⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2019 r. poz. 1622, 1649, 2020 i 2473 oraz z 2020 r. poz. 284 i 374.

2. Kwoty poniesione z budżetu państwa lub z budżetu środków europejskich na wydatek, o którym mowa w ust. 1, podlegają monitorowaniu i kontroli w okresie trzech lat od dnia uznania tego wydatku za wydatek kwalifikowalny. Środki odzyskane przez beneficjenta podlegają zwrotowi niezwłocznie, na rachunek bankowy wskazany przez właściwą instytucję.

3. W przypadku, o którym mowa w ust. 2, przepisów art. 207 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych nie stosuje się.

Art. 7. Właściwa instytucja przeprowadzająca konkurs albo wybór projektów w trybie pozakonkursowym może zmienić odpowiednio regulamin konkursu albo wezwanie do składania wniosków w trybie pozakonkursowym, w szczególności co do terminu składania wniosków o dofinansowanie projektu, jeżeli na skutek wystąpienia COVID-19 przeprowadzenie konkursu albo wyboru projektów w trybie pozakonkursowym byłoby niemożliwe lub znacznie utrudnione. Przepisu art. 41 ust. 3 ustawy wdrożeniowej nie stosuje się.

Art. 8. W przypadku gdy uchybienie terminowi na złożenie wniosku o dofinansowanie wynika bezpośrednio z wystąpienia COVID-19, właściwa instytucja może uznać wniosek za złożony z zachowaniem terminu, jeżeli opóźnienie w złożeniu wniosku nie przekroczyło 14 dni.

Art. 9. W celu ograniczenia negatywnego wpływu wystąpienia COVID-19 na wybór projektów do dofinansowania:

- 1) termin na podanie do publicznej wiadomości ogłoszenia o konkursie, określony w art. 40 ust. 1 ustawy wdrożeniowej, może zostać skrócony, jednak nie bardziej niż do 5 dni;
- 2) terminy na uzupełnienie wniosku o dofinansowanie oraz na poprawienie oczywistej omyłki w tym wniosku określone w art. 43 ustawy wdrożeniowej mogą zostać przedłużone do 30 dni.

Art. 10. 1. Wybór do dofinansowania projektów mających na celu ograniczenie wystąpienia negatywnych skutków COVID-19 może następować w trybie nadzwyczajnym.

2. W trybie nadzwyczajnym wnioskodawca składa na wezwanie właściwej instytucji w terminie przez nią wyznaczonym wniosek o dofinansowanie projektu służącego ograniczeniu negatywnych skutków wystąpienia COVID-19. Przepis art. 48 ust. 4a ustawy wdrożeniowej stosuje się odpowiednio.

3. Właściwa instytucja wybiera do dofinansowania projekt, który spełnił kryteria wyboru projektów.

Art. 11. W związku z wystąpieniem COVID-19 instytucja zarządzająca może w każdym czasie dokonać aktualizacji harmonogramu naborów wniosków, o którym mowa w art. 47 ustawy wdrożeniowej. W takim przypadku przepisu art. 47 ust. 3 tej ustawy nie stosuje się.

Art. 12. 1. W przypadku gdy na skutek wystąpienia COVID-19 realizacja postanowień umowy o dofinansowanie projektu albo decyzji o dofinansowaniu projektu w zakresie wynikającym z zatwierdzonych kryteriów wyboru projektów jest niemożliwa lub znacznie utrudniona, odpowiednio umowa albo decyzja mogą zostać zmienione na uzasadniony wniosek beneficjenta.

2. W przypadku, o którym mowa w ust. 1, przepisu art. 52a ustawy wdrożeniowej nie stosuje się.

Art. 13. 1. W celu ograniczenia negatywnego wpływu wystąpienia COVID-19 na realizację projektów, określone w umowach o dofinansowanie albo w decyzjach o dofinansowaniu terminy:

- 1) składania wniosków o płatność przypadające w okresie do dnia 31 grudnia 2020 r. – ulegają wydłużeniu o 30 dni;
- 2) zakończenia realizacji projektów – ulegają wydłużeniu o 90 dni, jednak nie dłużej niż do dnia 31 grudnia 2023 r.

2. W szczególnie uzasadnionych przypadkach właściwa instytucja może, na wniosek beneficjenta, wydłużyć terminy, o których mowa w ust. 1, jednak nie dłużej niż do dnia 31 grudnia 2023 r.

3. Przepis ust. 1 nie wyklucza możliwości wcześniejszego złożenia przez beneficjenta wniosku o płatność lub, na wniosek beneficjenta, wcześniejszego zakończenia realizacji projektu, niż w terminach określonych zgodnie z tym przepisem.

Art. 14. 1. W przypadku gdy na skutek wystąpienia COVID-19 konieczne jest dokonanie zmiany programu operacyjnego:

- 1) opracowanego przez ministra właściwego do spraw rozwoju regionalnego – zmianę programu operacyjnego przyjmuje minister właściwy do spraw rozwoju regionalnego,
- 2) opracowanego przez zarząd województwa – zmianę programu operacyjnego przyjmuje zarząd województwa w drodze uchwały, po uzyskaniu opinii ministra właściwego do spraw rozwoju regionalnego

– i przekazuje Komisji Europejskiej.

2. O przekazaniu Komisji Europejskiej zmiany programu operacyjnego, o którym mowa w ust. 1 pkt 1, minister właściwy do spraw rozwoju regionalnego informuje Radę Ministrów.

3. Do zmiany programu operacyjnego, o której mowa w ust. 1, nie stosuje się:

- 1) przepisów art. 14g ust. 1 pkt 4, art. 14k, art. 14ka ust. 2–6 i art. 18 pkt 1 ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju;
- 2) przepisów art. 46–49 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2020 r. poz. 283, 284, 322 i 471).

Art. 15. W przypadku gdy na skutek wystąpienia COVID-19 przygotowanie albo realizacja projektu partnerskiego, o którym mowa w art. 33 ust. 1 ustawy wdrożeniowej, stała się niemożliwa lub znacznie utrudniona, odpowiednio wybór albo zmiana partnera lub zaangażowanie dodatkowego partnera może nastąpić po wyrażeniu zgody przez właściwą instytucję, w terminie nie dłuższym niż 30 dni. Przepisów art. 33 ust. 2 i 3 ustawy wdrożeniowej nie stosuje się.

Art. 16. W celu ograniczenia negatywnego wpływu wystąpienia COVID-19 na realizację zadań komisji oceny projektów oraz komitetów monitorujących:

- 1) komisja oceny projektów może dokonywać oceny spełnienia kryteriów wyboru projektów przez projekty uczestniczące w konkursie, poza miejscem stałego dokonywania tej oceny (praca zdalna) lub z wykorzystaniem środków komunikacji elektronicznej;
- 2) członkowie komitetu monitorującego, o którym mowa w art. 14 ust. 1 ustawy wdrożeniowej, mogą realizować zadania poza stałym miejscem ich realizacji (praca zdalna) lub podejmować decyzje w trybie obiegowym.

Art. 17. 1. W przypadku gdy na skutek wystąpienia COVID-19 przeprowadzenie kontroli lub audytów, o których mowa w art. 16 ust. 1 i art. 22 ust. 1 ustawy wdrożeniowej, jest niemożliwe lub znacznie utrudnione, kontrole oraz audyty mogą zostać wstrzymane, chyba że możliwe jest ich prowadzenie w trybie pracy zdalnej lub z wykorzystaniem środków komunikacji elektronicznej.

2. Terminy na dokonanie czynności w ramach przeprowadzanych kontroli, o których mowa w art. 25 ustawy wdrożeniowej, mogą zostać przedłużone przez właściwą instytucję.

Art. 18. 1. W przypadku gdy na skutek wystąpienia COVID-19 niemożliwe lub utrudnione jest:

- 1) wniesienie protestu, jego uzupełnienie lub poprawienie w nim oczywistych omyłek, w terminach, o których mowa odpowiednio w art. 54 ust. 1 lub w art. 54 ust. 3 ustawy wdrożeniowej – właściwa instytucja może, na uzasadniony wniosek wnioskodawcy, przedłużyć termin odpowiednio na wniesienie protestu, jego uzupełnienie lub poprawienie w nim oczywistych omyłek,
- 2) rozpatrzenie przez właściwą instytucję protestu w terminach, o których mowa w art. 56 ust. 2 i art. 57 ustawy wdrożeniowej – terminy te mogą zostać przedłużone – jednak nie dłużej niż o 30 dni.

2. W przypadku gdy na skutek wystąpienia COVID-19 wniesienie protestu w formie pisemnej jest niemożliwe lub znacznie utrudnione, protest może zostać wniesiony w postaci elektronicznej pozwalającej na jej utrwalenie na trwałym nośniku lub w systemie teleinformatycznym.

3. W przypadku, o którym mowa w ust. 2, właściwa instytucja, w informacji, o której mowa w art. 45 ust. 5 ustawy wdrożeniowej, określa sposób wnoszenia protestów.

Art. 19. W przypadku gdy na skutek wystąpienia COVID-19 prowadzenie postępowania administracyjnego w odniesieniu do należności, o których mowa w art. 60 pkt 6 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych, jest niemożliwe lub utrudnione:

- 1) terminy na załatwienie sprawy, określone w art. 35 § 3 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. – Kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2020 r. poz. 256), zwanej dalej „Kodeksem postępowania administracyjnego”, ulegają przedłużeniu o trzy miesiące;
- 2) przepisów art. 36–38 Kodeksu postępowania administracyjnego nie stosuje się.

Art. 20. 1. W przypadku, o którym mowa w art. 19, postępowanie może zostać zawieszona na uzasadniony wniosek strony albo z urzędu, jednak nie dłużej niż na 180 dni.

2. Przepisy art. 97 § 2, art. 99 i art. 101–103 Kodeksu postępowania administracyjnego stosuje się odpowiednio. Za okres od dnia wydania postanowienia o zawieszeniu postępowania do dnia doręczenia postanowienia o podjęciu zawieszona postępowania nie nalicza się odsetek.

Art. 21. 1. W celu ograniczenia negatywnych skutków wystąpienia COVID-19 organy właściwe do wydania decyzji w odniesieniu do należności, o których mowa w art. 60 pkt 6

ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych, mogą, z urzędu lub na wniosek strony, wstrzymać wykonanie tych decyzji, na okres nie dłuższy niż 180 dni.

2. Wstrzymanie wykonania decyzji następuje w drodze postanowienia, na które służy zażalenie.

3. Postanowienie, o którym mowa w ust. 2, może być w każdym czasie uchylone, jeżeli ustąpiły przyczyny, dla których zostało wydane. Za okres od dnia wydania postanowienia o wstrzymaniu wykonania decyzji do dnia doręczenia postanowienia uchylającego to postanowienie nie nalicza się odsetek.

Art. 22. W przypadku gdy na skutek wystąpienia COVID-19 istnieje konieczność skorzystania z wiedzy, umiejętności lub doświadczenia osoby, która nie jest wpisana do wykazu kandydatów na ekspertów, o którym mowa w art. 68a ust. 11 i 12 ustawy wdrożeniowej, właściwa instytucja może powierzyć tej osobie funkcję eksperta. Przepisy art. 68a ust. 1–6 i 8–14 ustawy wdrożeniowej stosuje się odpowiednio.

Art. 23. 1. Instytucja zarządzająca może zapewnić wkład finansowy ze środków programu operacyjnego na rzecz instrumentów finansowych, o których mowa w rozdziale 10 ustawy wdrożeniowej, przyczyniających się do przeciwdziałania negatywnym skutkom COVID-19.

2. Podmiotem wdrażającym instrumenty finansowe, o których mowa w ust. 1, realizowane w ramach krajowych programów operacyjnych jest Bank Gospodarstwa Krajowego.

3. Podmiotami wdrażającymi instrumenty finansowe, o których mowa w ust. 1, realizowane w ramach regionalnych programów operacyjnych mogą być podmioty wybrane zgodnie z art. 38 ust. 4 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1303/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. ustanawiającego wspólne przepisy dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności, Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich oraz Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego oraz ustanawiającego przepisy ogólne dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności i Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego oraz uchylającego rozporządzenie Rady (WE) nr 1083/2006 (Dz. Urz. UE L 347 z 20.12.2013, str. 320, z późn.

zm.²⁾) lub regionalne fundusze rozwoju, o których mowa w art. 13 ust. 1a ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie województwa (Dz. U. z 2019 r. poz. 512, 1571 i 1815).

Art. 24. Do zamówień udzielanych przez podmioty, którym powierzono zarządzanie środkami, o których mowa w art. 3b ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju, w szczególności regionalne fundusze rozwoju, o których mowa w art. 13 ust. 1a ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie województwa, w odniesieniu do instrumentów wsparcia niezbędnych do przeciwdziałania negatywnym skutkom wystąpienia COVID-19 finansowanych z tych środków, nie stosuje się przepisów ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. – Prawo zamówień publicznych (Dz. U. z 2019 r. poz. 1843).

Art. 25. W celu ograniczenia skutków wystąpienia COVID-19 do należności, o których mowa w art. 60 pkt 6 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych, właściwy organ może na wniosek zobowiązanego stosować ulgi w spłacie zobowiązań, o których mowa w art. 64 ust. 1 pkt 2 tej ustawy.

Art. 26. W przypadku gdy beneficjentem projektu finansowanego ze środków europejskich jest jednostka sektora finansów publicznych, przepisu art. 190 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych nie stosuje się.

Art. 27. Przepisu art. 207 ust. 4 pkt 3 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych nie stosuje się, jeżeli niedokonanie zwrotu środków przez beneficjenta było skutkiem wystąpienia COVID-19.

Art. 28. W celu ograniczenia negatywnych skutków COVID-19 terminy na dokonanie poszczególnych czynności, określone zgodnie z przepisami niniejszej ustawy lub wynikające z przepisów ustawy wdrożeniowej, mogą zostać w niezbędnym zakresie zmienione, przesunięte albo skrócone, z inicjatywy właściwej instytucji lub na wniosek beneficjenta.

Art. 29. Przepisy art. 19–21 i art. 25 stosuje się odpowiednio do postępowań administracyjnych i decyzji administracyjnych prowadzonych i wydanych w stosunku do beneficjentów programów operacyjnych, o których mowa w ustawie z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju.

---

²⁾ Zmiany wymienionego rozporządzenia zostały ogłoszone w Dz. Urz. UE L 347 z 20.12.2013, str. 259, Dz. Urz. UE L 270 z 15.10.2015, str. 1, Dz. Urz. UE L 200 z 26.07.2016, str. 140, Dz. Urz. UE L 259 z 27.09.2016, str. 79, Dz. Urz. UE L 338 z 13.12.2016, str. 34, Dz. Urz. UE L 129 z 19.05.2017, str. 1, Dz. Urz. UE L 335 z 15.12.2017, str. 1, Dz. Urz. UE L 193 z 30.07.2018, str. 1, Dz. Urz. UE L z 291 16.11.2018, str. 5 oraz Dz. Urz. UE L 123 z 10.05.2019, str. 1.

Art. 30. Odpowiedzialności za naruszenie dyscypliny finansów publicznych określonej w art. 13 ustawy z dnia 17 grudnia 2004 r. o odpowiedzialności za naruszenie dyscypliny finansów publicznych (Dz. U. z 2019 r. poz. 1440, 1495, 2020 i 2473 oraz z 2020 r. poz. 284) nie podlegają osoby, o których mowa w art. 4a tej ustawy, jeżeli naruszenie miało związek z przeciwdziałaniem negatywnym skutkom wystąpienia COVID-19.

Art. 31. Minister właściwy do spraw rozwoju regionalnego może określić, w drodze rozporządzenia, szczególne przeznaczenie, warunki, podmioty udzielające pomocy publicznej i tryb udzielania pomocy publicznej w rozumieniu art. 107 ust. 1 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej lub pomocy *de minimis*, ze środków programu operacyjnego, mając na uwadze konieczność przeciwdziałania negatywnym skutkom wystąpienia COVID-19.

Art. 32. Minister właściwy do spraw rozwoju regionalnego może określić, w drodze rozporządzenia, szczególne przeznaczenie, warunki, podmioty udzielające pomocy publicznej i tryb udzielania pomocy publicznej w rozumieniu art. 107 ust. 1 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej lub pomocy *de minimis*, ze środków, o których mowa w art. 3b pkt 1 ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju, mając na uwadze konieczność przeciwdziałania negatywnym skutkom wystąpienia COVID-19.

Art. 33. Przepisy ustawy stosuje się odpowiednio do realizacji i rozliczania Mechanizmu Finansowego Europejskiego Obszaru Gospodarczego, Norweskiego Mechanizmu Finansowego oraz Szwajcarsko-Polskiego Programu Współpracy.

Rozdział 3

Przepisy końcowe

Art. 34. Przepisy art. 3–33 stosuje się do dnia 31 grudnia 2020 r.

Art. 35. Ustawa wchodzi w życie z dniem następującym po dniu ogłoszenia, z tym że art. 3–30 i art. 33 – z mocą od dnia 1 lutego 2020 r.

UZASADNIENIE

W związku z wystąpieniem w 2020 r. pandemii wywołanej wirusem SARS CoV-2 istnieje konieczność wprowadzenia szczególnych i nadzwyczajnych rozwiązań, umożliwiających podejmowanie działań niwelujących negatywny wpływ pandemii na wdrażanie i realizację programów operacyjnych.

Projektowana ustawa wprowadza regulacje, których celem jest płynna realizacja i rozliczenie projektów dofinansowanych w ramach programów operacyjnych, w warunkach kryzysu wywołanego pandemią SARS-CoV-2, zwanej dalej „COVID-19”. Proponowane w projekcie ustawy rozwiązania dają podstawę prawną instytucjom uczestniczącym w systemie wdrażania środków europejskich do elastycznego podejścia we wdrażaniu i realizacji projektów objętych dofinansowaniem w ramach programów operacyjnych w związku z wystąpieniem COVID-19. Projekt ustawy uwzględnia szczególne okoliczności, w jakich znaleźli się wnioskodawcy programów operacyjnych i beneficjenci realizujący projekty, na których negatywnie wpłynęło wystąpienie COVID-19. Z uwagi na wyjątkowy charakter zaistniałych okoliczności projektowana ustawa wprowadza regulacje stanowiące odstępstwa i wyjątki od obowiązujących zasad wdrażania, realizacji i rozliczania projektów w ramach programów operacyjnych.

Zaproponowane w projekcie rozwiązania wpisują się w podejmowane przez Rząd RP działania związane z Rządowym Pakietem Antykryzysowym, który zostanie wprowadzony w drodze specustawy gospodarczej mającej na celu przeciwdziałania skutkom gospodarczym COVID-19. Projektowana ustawa będzie stanowiła specustawę regulującą zasady realizacji programów w zakresie polityki spójności w związku z wystąpieniem COVID-19.

Rozdział 1 projektu ustawy zawiera zakres przedmiotowy oraz słownik występujących w ustawie pojęć. W projekcie wprowadzono zasadę (art. 1 ust. 2), iż w zakresie nieuregulowanym jej przepisami zastosowanie znajdzie ustawa z dnia 11 lipca 2014 r. o zasadach realizacji programów w zakresie polityki spójności finansowanych w perspektywie finansowej 2014–2020 (Dz. U. z 2018 r. poz. 1431, z późn. zm.). Oznacza to, że przepisy ustawy należy stosować w związku z wystąpieniem w 2020 r. COVID-19, natomiast, o ile jest to możliwe, nadal powinny obowiązywać regulacje określone w ustawie z dnia 11 lipca 2014 r. o zasadach realizacji programów w zakresie polityki spójności finansowanych w perspektywie finansowej 2014–2020, zwanej dalej „ustawą wdrożeniową”.

W art. 2 projektu ustawy wprowadzono słowniczek, który objaśnia pojęcia użyte w ustawie. Należy zauważyć, że w art. 2 pkt 2 wprowadzono definicję programu operacyjnego,

przez który należy rozumieć odpowiednio program operacyjny, o którym mowa w art. 2 pkt 17 ustawy wdrożeniowej, albo program operacyjny, o którym mowa w art. 15 ust. 4 pkt 1 ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (Dz. U. z 2019 r. poz. 1295, z późn. zm.). Projektowana ustawa, co do zasady, określa szczególne rozwiązania dedykowane programom operacyjnym perspektywy finansowej 2014–2020, jednak ze względu na rozliczne i będące w toku postępowania administracyjne prowadzone w stosunku do beneficjentów programów operacyjnych perspektywy finansowej 2007–2013 konieczne jest również uregulowanie tych kwestii w ustawie (art. 28).

Rozdział 2 projektu ustawy określa przepisy szczególne, których celem jest wprowadzenie nadzwyczajnych zasad w realizacji i rozliczeniu programów operacyjnych usprawiedliwionych wystąpieniem COVID-19. Przepisy określone w tym rozdziale pozwolą instytucjom uczestniczącym w systemie realizacji programów operacyjnych podejmować przypisane im ustawowo zadania w nadzwyczajnych okolicznościach wywołanych COVID-19. Poszczególne regulacje zawarte w tym rozdziale zawierają odstępstwa od zasad i standardów przyjętych ustawą wdrożeniową oraz ustawą z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych, której przepisy regulują zasady rozliczania środków europejskich. Przepisy określone w rozdziale 2 wychodzą naprzeciw wnioskodawcom programów operacyjnych oraz beneficjentom realizującym projekty, pozwalając im, pomimo COVID-19, brać udział w konkursach ogłoszonych przez właściwe instytucje, składać wnioski o dofinansowanie oraz realizować i rozliczać projekty w sytuacji kryzysowej. Przepisy zawarte w tym rozdziale uwalniają beneficjentów, pod pewnymi warunkami, od niektórych obciążeń i rygorów, którym podlegali na podstawie przepisów ustawy wdrożeniowej oraz ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych, wprowadzając elastyczne podejście do realizowanych i rozliczanych przez nich projektów.

Art. 3 projektu ustawy wprowadza możliwość wydania, zmiany lub zawieszenia wytycznych ministra właściwego do spraw rozwoju regionalnego w trybie wyjątkowym. Przepis ten umożliwi ministrowi właściwemu do spraw rozwoju regionalnego szybko wprowadzić ujednolicone warunki i procedury wdrażania funduszy strukturalnych i Funduszu Spójności skierowane do instytucji uczestniczących w realizacji programów operacyjnych, w przypadku gdy w związku z wystąpieniem COVID-19 wydanie wytycznych bądź ich zmiana lub zawieszenie będą konieczne.

Art. 4 projektu ustawy reguluje możliwość zmiany kryteriów wyboru projektów w każdym czasie oraz stosowanie odstępstw od zatwierdzonych kryteriów w trakcie realizacji

projektu. Przepis ten ma na celu ograniczenie negatywnego wpływu wystąpienia COVID-19 na realizację programu operacyjnego i umożliwić komitetowi monitorującemu zmienić zatwierdzone kryteria wyboru projektów oraz upoważnić, ale tylko w szczególnie uzasadnionych przypadkach, w drodze uchwały, instytucję zarządzającą lub instytucję pośredniczącą, lub wspólny sekretariat techniczny do dokonywania, na wniosek beneficjenta, zmian w projekcie, skutkujących niespełnieniem kryteriów wyboru projektów.

Art. 5 i art. 6 projektu ustawy stanowią bardzo istotną regulację dla beneficjenta, która umożliwi mu zrealizowanie projektu w zmienionych okolicznościach wywołanych COVID-19. Art. 5 przesuwa w szczególnych przypadkach ciężar nieprawidłowości indywidualnej na budżet państwa i uwalnia beneficjenta od odpowiedzialności za tę nieprawidłowość uregulowaną w art. 207 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych Z kolei art. 6 pozwala uznać za kwalifikowalne wydatki na niezrealizowane cele, jeżeli beneficjent wykaże, że z dochowaniem należytej staranności i w odpowiednim czasie podejmował niezbędne działania służące ich odzyskaniu, albo wykaże brak możliwości ich odzyskania. Jednocześnie dla zapewnienia, że nie dojdzie do podwójnego finansowania, środki pochodzące z budżetu państwa lub budżetu środków europejskich uznane za kwalifikowalne w powyższym trybie będą monitorowane w okresie trzech lat od uznania wydatku za kwalifikowalny i w przypadku ich odzyskania przez beneficjenta będą podlegały zwrotowi na rachunek wskazany przez właściwą instytucję, przy czym ustawa jednoznacznie przesądza, że do ewentualnego zwrotu środków nie będzie stosowany tryb przewidziany w art. 207 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych.

Art. 7-9 projektu ustawy regulują odstępstwa w zasadach przeprowadzania konkursu oraz naboru wniosków w trybie pozakonkursowym, w szczególności wydłużają terminy przewidziane w ustawie wdrożeniowej na składanie wniosków o dofinansowanie oraz na uzupełnienie wniosku o dofinansowanie projektu i na poprawienie oczywistej omyłki w tym wniosku. Art. 7 wyłącza również stosowanie art. 41 ust. 3 ustawy wdrożeniowej, co oznacza, że właściwa instytucja może zmienić regulamin konkursu, jeżeli na skutek wystąpienia COVID-19 przeprowadzenie konkursu bez zmiany regulaminu byłoby niemożliwe lub znacznie utrudnione. Art. 8 reguluje przypadek uchybienia terminowi na złożenie wniosku o dofinansowanie i daje możliwość, za zgodą właściwej instytucji, jego złożenia nie później niż w terminie 14 dni od upływu pierwotnego terminu na jego złożenie, gdy uchybienie terminowi na złożenie wniosku o dofinansowanie było wynikiem COVID-19. W art. 9 przesądzono

również, że termin na podanie do publicznej wiadomości ogłoszenia o konkursie może zostać skrócony do 5 dni.

Kolejny, istotny z uwagi na cel wprowadzenia regulacji, to przepis dotyczący trybu nadzwyczajnego wyboru projektów. Zgodnie z art. 10 projektu ustawy w trybie nadzwyczajnym mogą być składane wnioski o dofinansowanie projektu służącego i dedykowanego ograniczeniu wystąpienia negatywnych skutków COVID-19. W trybie tym będą wybierane wyłącznie projekty, których celem ma być zapobieżenie negatywnym skutkiem COVID-19 we wdrażaniu programów operacyjnych. Dla trybu nadzwyczajnego zastosowanie znajdą niektóre przepisy stosowane dla trybu pozakonkursowego (art. 48 ust. 4a i 4b ustawy wdrożeniowej).

Art. 11 projektu ustawy wprowadza możliwość aktualizacji harmonogramu naboru wniosków o dofinansowanie projektów. Wprowadzenie tej regulacji pozwoli instytucji zarządzającej reagować na bieżąco i aktualizować harmonogram naborów wniosków. W takim przypadku obostrzenie wynikające z art. 47 ust. 3 ustawy wdrożeniowej nie znajdzie zastosowania.

Bardzo ważnym przepisem z punktu widzenia realizowanej przez beneficjenta umowy o dofinansowanie projektu jest art. 12. Przepis ten bowiem umożliwia zmianę umowy, jeżeli na skutek wystąpienia COVID-19 realizacja postanowień umowy o dofinansowanie projektu albo decyzji o dofinansowaniu projektu w zakresie wynikającym z zatwierdzonych kryteriów wyboru projektów jest niemożliwa lub znacznie utrudniona. W takim przypadku obostrzenia określone w art. 52a ustawy wdrożeniowej co do zmiany umowy nie będą stosowane.

Art. 13 projektu ustawy z kolei wydłuża określone w umowach o dofinansowanie albo w decyzjach o dofinansowaniu projektów terminy składania wniosków o płatność oraz terminy zakończenia realizacji projektów odpowiednio o 30 i 90 dni. Zakończenie realizacji projektu może być wydłużone do dnia 31 grudnia 2023 r. W szczególnie uzasadnionych przypadkach właściwa instytucja może, na wniosek beneficjenta, wydłużyć te terminy. Regulacja ta nie wyklucza możliwości wcześniejszego złożenia przez beneficjenta wniosku o płatność lub wcześniejszego zakończenia realizacji projektu (art. 12 ust. 2). Wydłużenie terminów określonych w art. 12 ust. 1 nastąpi z mocy prawa i nie będzie wymagało dokonywania zmian w umowach o dofinansowanie. Jednocześnie nie będzie to obowiązywało strony umowy do wstrzymania się z wnioskiem o płatność czy do przedłużenia realizacji projektu, ponieważ przedłużenie terminów maksymalnych nie oznacza, że nie można wniosku o płatność czy wniosku o płatność końcową złożyć wcześniej. Natomiast w szczególnie uzasadnionych

przypadkach indywidualnych, kiedy wydłużenie terminów z mocy prawa będzie niewystarczające, będą one mogły zostać dodatkowo wydłużone na poziomie relacji umownej właściwej instytucji z beneficjentem.

Art. 14 projektu ustawy pozwoli natomiast na odrębny tryb zmiany programu operacyjnego, w przypadku gdy w związku z wystąpieniem COVID-19 konieczne jest dokonanie zmiany programu operacyjnego. Przepis ten określa odrębny, od uregulowanego w ustawie wdrożeniowej, tryb zmiany programu operacyjnego, pozwalający w szybkiej procedurze dostosować program do zmieniającej się sytuacji.

W art. 15 projektu ustawy uregulowano nadzwyczajny tryb wyboru albo zmiany partnera, jeżeli w związku z wystąpieniem COVID-19 przygotowanie albo realizacja projektu partnerskiego, o którym mowa w art. 33 ust. 1 ustawy wdrożeniowej, stała się niemożliwa lub znacznie utrudniona.

Art. 16 i art. 17 projektu ustawy regulują możliwość pracy zdalnej lub z wykorzystaniem środków komunikacji elektronicznej przez komisję oceny projektów, komitet monitorujący oraz przeprowadzanie czynności kontrolnych w formie pracy zdalnej, jak i możliwość zawieszenia czynności kontrolnych oraz audytu.

Art. 18 projektu ustawy reguluje możliwość wydłużenia terminów w procedurze odwoławczej oraz daje możliwość wniesienia protestu w postaci elektronicznej pozwalającej na jej utrwalenie na trwałym nośniku lub w systemie teleinformatycznym.

Art. 19–21 projektu ustawy określają możliwość przedłużenia terminów w postępowaniach administracyjnych w odniesieniu do należności, o których mowa w art. 60 pkt 6 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2019 r. poz. 869, z późn. zm.), możliwość zawieszenia tych postępowań oraz wstrzymanie wykonania decyzji administracyjnych.

Art. 22 projektu ustawy pozwoli na powierzenie funkcji osobie, która dotychczas nie była wpisana do wykazu ekspertów, jeżeli na skutek wystąpienia COVID-19 istnieje konieczność skorzystania z wiedzy, umiejętności lub doświadczenia takiej osoby.

W art. 23 projektu ustawy wprowadza się możliwość dla instytucji zarządzającej do zapewnienia wkładu finansowego ze środków programu operacyjnego na rzecz instrumentów finansowych, przyczyniających się do przeciwdziałania negatywnym skutkom COVID-19. W ramach istniejących instrumentów poprzez zmianę istniejących umów instytucje zarządzające regionalnymi programami operacyjnymi (IZ RPO) mogą skierować na wsparcie instrumentów mitygujących wpływ COVID-19 ok. 2 mld zł. Biorąc jednak pod uwagę różne rozwiązania przyjęte przez IZ RPO w zakresie systemu wdrażania instrumentów finansowych,

zasadne jest, aby wszyscy dotychczas wybrani pośrednicy mogli wdrażać działania związane z COVID-19, jak również, aby to wsparcie mogły udzielać regionalne fundusze rozwoju utworzone już w 8 województwach.

Art. 24 projektu ustawy z kolei wyłącza stosowanie przepisów zamówień publicznych do zamówień udzielanych przez podmioty, którym powierzono zarządzanie środkami w ramach instrumentów finansowych, instrumentów inżynierii finansowej oraz pomocy zwrotnej. Dysponentami tych środków są w większości samorzady województw, które dystrybuują te środki poprzez regionalne fundusze rozwoju (a ci poprzez pośredników finansowych) lub poprzez pośredników finansowych. Biorąc pod uwagę skalę tych środków (ponad 3 mld zł), zasadne jest uwzględnienie ich w pakiecie rozwiązań, które mają mitygować wpływ COVID-19 na sytuację przedsiębiorstw i przygotowanie rozwiązań umożliwiających zarządom województw szybką interwencję z udziałem tych środków. Wyłączenie dla tych podmiotów z obowiązku stosowania przepisów zamówień publicznych umożliwi zarządom województw szybkie wdrożenie wsparcia dla przedsiębiorców.

Art. 25 projektu ustawy pozwoli z kolei stosować ulgi w spłacie należności, o których mowa w art. 60 pkt 6 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych, na wniosek zobowiązanego.

Art. 26 projektu ustawy wyłącza stosowanie art. 190 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych, który reguluje termin przekazania wniosku o płatność, w przypadku gdy beneficjentem projektu finansowanego ze środków europejskich jest jednostka sektora finansów publicznych.

Art. 27 projektu ustawy pozwala na odstąpienie od sankcji wykluczenia z możliwości otrzymania środków europejskich, jeżeli niedokonanie zwrotu środków przez beneficjenta było skutkiem wystąpienia COVID-19.

Art. 28 projektu ustawy daje możliwość zmiany, przesunięcia albo skrócenia w niezbędnym zakresie terminów na dokonanie poszczególnych czynności określonych zarówno w projektowanej ustawie, jak i w ustawie wdrożeniowej, jeżeli jest to niezbędne w związku z wystąpieniem COVID-19. Będzie to możliwe z inicjatywy właściwej instytucji lub na wniosek beneficjenta.

W art. 30 projektu ustawy proponuje się wyłączenie odpowiedzialności za naruszenie dyscypliny finansów publicznych określonej w art. 13 ustawy z dnia 17 grudnia 2004 r. o odpowiedzialności za naruszenie dyscypliny finansów publicznych (Dz. U. z 2019 r. poz. 1440, z późn. zm.) przez osoby, o których mowa w art. 4a tej ustawy, ale tylko w

przypadku, gdyby naruszenie miało związek z przeciwdziałaniem negatywnym skutkom wystąpienia COVID-19.

Art. 31 projektu ustawy określa fakultatywne upoważnienie ustawowe dla ministra właściwego do spraw rozwoju regionalnego do wydania rozporządzenia w sprawie przeznaczenia, warunków, podmiotów udzielających pomocy publicznej i trybu udzielania pomocy publicznej lub pomocy *de minimis*, ze środków programu operacyjnego, w celu przeciwdziałania negatywnym skutkom wystąpienia COVID-19.

Art. 32 projektu ustawy natomiast zawiera fakultatywną delegację dla ministra właściwego do spraw rozwoju regionalnego do wydania rozporządzenia w sprawie szczegółowego przeznaczenia, warunków i trybu udzielania pomocy publicznej w rozumieniu art. 107 ust. 1 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej lub pomocy *de minimis*, ze środków, o których mowa w art. 3b pkt 1 ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju.

Art. 33 projektu ustawy pozwoli na odpowiednie stosowanie przepisów projektowanej ustawy również do realizacji i rozliczania projektów w ramach Mechanizmu Finansowego Europejskiego Obszaru Gospodarczego, Norweskiego Mechanizmu Finansowego oraz Szwajcarsko-Polskiego Programu Współpracy.

Zgodnie z art. 33 projektu ustawy przepisy art. 3–33 projektowanej ustawy będą stosowane do dnia 31 grudnia 2020 r.

Art. 34 projektu ustawy przewiduje, że ustawa wejdzie w życie z dniem następującym po dniu ogłoszenia, z tym że art. 3–30 i art. 33 – z mocą od dnia 1 lutego 2020 r.

Przewidywany termin wejścia w życie ustawy nie narusza zasad demokratycznego państwa prawnego i jest uzasadniony ważnym interesem wnioskodawców i beneficjentów programów operacyjnych polityki spójności oraz ważnym interesem państwa, którego celem jest realizacja programów operacyjnych.

Projekt ustawy nie jest sprzeczny z prawem Unii Europejskiej.

Projekt nie zawiera przepisów technicznych wymagających notyfikacji w rozumieniu rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 23 grudnia 2002 r. w sprawie sposobu funkcjonowania krajowego systemu notyfikacji norm i aktów prawnych (Dz. U. poz. 2039, z późn. zm.) oraz nie podlega notyfikacji na zasadach przewidzianych w tym rozporządzeniu.

Projekt został zamieszczony w Biuletynie Informacji Publicznej na stronie podmiotowej Ministerstwa Funduszy i Polityki Regionalnej stosownie do wymogów art. 5 ustawy z dnia

7 lipca 2005 r. o działalności lobbingowej w procesie stanowienia prawa (Dz. U. z 2017 r. poz. 248) oraz zgodnie z § 52 ust. 1 uchwały nr 190 Rady Ministrów z dnia 29 października 2013 r. – Regulamin pracy Rady Ministrów (M.P. z 2016 r. poz. 1006, z późn. zm.) projekt został udostępniony w Biuletynie Informacji Publicznej Rządowego Centrum Legislacji.

Projekt ustawy nie wymaga przedstawienia właściwym instytucjom i organom Unii Europejskiej, w tym Europejskiemu Bankowi Centralnemu, w celu uzyskania opinii, dokonania konsultacji albo uzgodnienia.

<p>Nazwa projektu Projekt ustawy o szczególnych rozwiązaniach wspierających realizację programów operacyjnych w związku z wystąpieniem COVID-19 w 2020 r.</p> <p>Ministerstwo wiodące i ministerstwa współpracujące Ministerstwo Funduszy i Polityki Regionalnej</p> <p>Osoba odpowiedzialna za projekt w randze Ministra, Sekretarza Stanu lub Podsekretarza Stanu Małgorzata Jarosińska-Jedynak, Minister Funduszy i Polityki Regionalnej</p> <p>Kontakt do opiekuna merytorycznego projektu Dorota Chlebosz, Dyrektor Departamentu Prawnego MFiPR, tel. 022 273 7551, Dorota.Chlebosz@mfipr.gov.pl</p>	<p>Data sporządzenia 30 marca 2020 r.</p> <p>Źródło: projekt własny</p> <p>Nr w wykazie prac UD78</p>
---	--

OCENA SKUTKÓW REGULACJI

1. Jaki problem jest rozwiązywany?

W związku z wystąpieniem w 2020 r. pandemii wywołanej wirusem SARS-CoV-2, zwanej dalej „COVID-19”, istnieje konieczność wprowadzenia szczególnych i nadzwyczajnych rozwiązań, umożliwiających podejmowanie działań niwelujących negatywny wpływ pandemii na wdrażanie i realizację programów operacyjnych.

W związku z pandemią COVID-19 oraz podjętymi działaniami kryzysowymi w tym zakresie zachodzi zagrożenie płynności w realizacji i rozliczaniu projektów dofinansowanych w ramach programów operacyjnych. Projektowana ustawa ma zatem stanowić akt prawny, który pozwoli jej adresatom wdrażać, realizować i rozliczać projekty objęte dofinansowaniem programów operacyjnych w nadzwyczajnych okolicznościach wywołanych COVID-19.

Skutki związane z wystąpieniem COVID-19 będą szczególnie odczuwalne w przypadku programów operacyjnych perspektywy finansowej 2014–2020. Należy jednak zauważyć, że ze względu na konieczność rozliczenia programów oraz liczne będące w toku postępowania administracyjne, skutki te obejmą również beneficjentów programów operacyjnych perspektywy finansowej 2007–2013.

Stwierdzono ponadto brak powszechnie obowiązujących przepisów prawa umożliwiających instytucjom uczestniczącym w systemie wdrażania środków europejskich elastycznego podejścia we wdrażaniu i realizacji projektów objętych dofinansowaniem w ramach programów operacyjnych w sytuacjach kryzysowych. Ma to szczególne znaczenie z punktu widzenia podejmowania efektywnych działań ograniczających skutki COVID-19 w obszarze programów operacyjnych.

Przepisy ustawy z dnia 11 lipca 2014 r. o zasadach realizacji programów w zakresie polityki spójności finansowanych w perspektywie finansowej 2014–2020 (Dz. U. z 2018 r. poz. 1431, z późn. zm.) oraz ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (Dz. U. z 2019 r. poz. 1295, z późn. zm.) nie przewidują odpowiednich procedur reagowania w zaistniałej sytuacji kryzysowej będącej następstwem wystąpienia COVID-19. Z uwagi na wyjątkowy charakter zaistniałych okoliczności, w celu zniwelowania skutków pandemii, niezbędne jest zatem podjęcie prac nad specustawą wprowadzającą nadzwyczajne zasady realizacji, wdrażania i rozliczania programów operacyjnych, jak również środków, o których mowa w art. 3b ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (czyli środków pochodzących z IIF 2007–2013 oraz IF 2014–2020, które podlegają reużyciu na cele zgodne z celami programu operacyjnego), stanowiących w regionach – obok regionalnych programów operacyjnych – istotne źródło finansowania wsparcia dla MŚP.

Proponowane rozwiązania wpisują się w podejmowane przez Rząd RP działania związane z Rządowym Pakietem Antykryzysowym, który zostanie wprowadzony w drodze specustawy gospodarczej mającej na celu przeciwdziałanie skutkom gospodarczym COVID-19.

2. Rekomendowane rozwiązanie, w tym planowane narzędzia interwencji, i oczekiwany efekt

Proponuje się, aby wprowadzane szczególne rozwiązania, mające na celu niwelowanie negatywnego wpływu pandemii COVID-19 na wdrażanie, realizację i rozliczenie programów operacyjnych, miały charakter czasowy.

Projekt ustawy stanowi specustawę regulującą zasady realizacji programów w zakresie polityki spójności, jak również rozwiązania istotne dla szybkiego wdrożenia wsparcia ze środków, o których mowa w art. 3b ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (czyli środków pochodzących z IIF 2007–2013 oraz IF 2014–2020, które podlegają reużyciu na cele zgodne z celami programu operacyjnego). Przepisy zawarte w projekcie będą miały zastosowanie wyłącznie w związku z wystąpieniem w 2020 r. COVID-19, pozostałych przypadkach, o ile jest to możliwe, nadal zastosowanie będą znajdowały regulacje określone w ustawie z dnia 11 lipca 2014 r. o zasadach realizacji programów w zakresie polityki spójności finansowanych w perspektywie finansowej 2014–2020, zwanej dalej „ustawą wdrożeniową”.

Projektowana ustawa zawiera przepisy szczególne, wprowadzające nadzwyczajne zasady w realizacji i rozliczeniu programów operacyjnych w związku z wystąpieniem COVID-19, jak również realizacji wsparcia ze środków, o

których mowa w art. 3b ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju. Proponowane rozwiązania przewidują odstępstwa i wyjątki od obowiązujących, standardowych zasad wdrażania, realizacji i rozliczania projektów w ramach programów operacyjnych i środków podlegających reużyciu. Zawarte w projekcie ustawy regulacje umożliwią instytucjom uczestniczącym w realizacji programów operacyjnych oraz beneficjentom tych programów na podejmowanie działań w zmienionych okolicznościach wywołanych COVID-19, ponadto uruchomienie interwencji w tym zakresie ze środków podlegających reużyciu. Projektowane rozwiązania umożliwią instytucjom uczestniczącym w systemie wdrażania środków europejskich, jak również dysponentom środków podlegających reużyciu bardziej elastyczne podejście do zagrożeń dla prawidłowej realizacji projektów będących następstwem wystąpienia COVID-19, a jednocześnie pozwolą uwzględnić szczególne okoliczności, w jakich znaleźli się beneficjenci realizujący projekty, na które negatywnie wpłynęło wystąpienie COVID-19.

Oczekiwanym efektem projektowanych przepisów jest zapewnienie płynności realizacji i rozliczania projektów dofinansowanych w ramach programów operacyjnych, jak również szybkie wdrożenie wsparcia ze środków podlegających reużyciu (środków, o których mowa w art. 3b ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju).

Projektowane rozwiązania obejmują w szczególności:

- możliwość zmiany i zawieszenie wytycznych ministra właściwego do spraw rozwoju regionalnego w trybie wyjątkowym,
- możliwość zmiany kryteriów wyboru projektów w każdym czasie oraz stosowania odstępstw od zatwierdzonych kryteriów w trakcie realizacji projektu,
- przesunięcie w szczególnych przypadkach ciężaru nieprawidłowości indywidualnej na budżet państwa i uwolnienie beneficjenta od odpowiedzialności za tę nieprawidłowość uregulowaną w art. 207 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych,
- możliwość uznania za kwalifikowalne wydatków na niezrealizowane cele, jeżeli beneficjent wykaże, że z dochowaniem należytej staranności i w odpowiednim czasie podejmował niezbędne działania służące ich odzyskaniu,
- w zakresie przeprowadzania konkursu, wydłużenie przewidzianych w ustawie wdrożeniowej terminów na składanie wniosków o dofinansowanie, na uzupełnienie wniosku o dofinansowanie projektu oraz na poprawienie oczywistej omyłki w tym wniosku,
- wprowadzenie nadzwyczajnego trybu wyboru projektów służących ograniczeniu wystąpienia negatywnych skutków COVID-19,
- możliwość aktualizacji harmonogramu naboru wniosków o dofinansowanie projektów,
- możliwość zmiany umowy, jeżeli na skutek wystąpienia COVID-19 realizacja postanowień umowy o dofinansowanie projektu albo decyzji o dofinansowaniu projektu w zakresie wynikającym z zatwierdzonych kryteriów wyboru projektów jest niemożliwa lub znacznie utrudniona,
- wydłużenie określonych w umowach o dofinansowanie terminów składania wniosków o płatność oraz terminów zakończenia realizacji projektów,
- odrębny tryb zmiany programu operacyjnego, w przypadku gdy w związku z wystąpieniem COVID-19 konieczne jest dokonanie zmiany programu operacyjnego,
- nadzwyczajny tryb wyboru albo zmiany partnera, jeżeli w związku z wystąpieniem COVID-19 przygotowanie albo realizacja projektu partnerskiego, o którym mowa w art. 33 ust. 1 ustawy wdrożeniowej, stała się niemożliwa lub znacznie utrudniona,
- możliwość pracy zdalnej lub z wykorzystaniem środków komunikacji elektronicznej przez komisję oceny projektów, komitet monitorujący oraz przeprowadzanie czynności kontrolnych w formie pracy zdalnej, jak i możliwość zawieszenia czynności kontrolnych oraz audytu,
- wydłużenie terminów w procedurze odwoławczej oraz możliwość wniesienia protestu w postaci elektronicznej pozwalającej na jej utrwalenie na trwałym nośniku lub w systemie teleinformatycznym,
- możliwość przedłużenia terminów w postępowaniach administracyjnych w odniesieniu do należności, o których mowa w art. 60 pkt 6 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2019 r. poz. 869, z późn. zm.), możliwość zawieszenia tych postępowania oraz wstrzymanie wykonania decyzji administracyjnych,
- możliwość powierzenia funkcji osobie, która dotychczas nie była wpisana do wykazu ekspertów, jeżeli na skutek wystąpienia COVID-19 istnieje konieczność skorzystania z wiedzy, umiejętności lub doświadczenia takiej osoby,
- możliwość dla instytucji zarządzającej do zapewnienia wkładu finansowego ze środków programu operacyjnego na rzecz instrumentów finansowych, przyczyniających się do przeciwdziałania negatywnym skutkom COVID 19; interwencja w formie instrumentów finansowych dedykowana mitygacji wpływu COVID-19 na przedsiębiorstwa w ramach regionalnych programów operacyjnych może być realizowana przez podmioty wybrane zgodnie z art. 38 ust. 4 rozporządzenia ogólnego lub regionalne fundusze rozwoju, o których mowa w art. 13 ust. 1a ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie województwa,

- wyłączenie stosowania przepisów zamówień publicznych do zamówień udzielanych przez podmioty, którym powierzono zarządzanie środkami w ramach instrumentów finansowych, instrumentów inżynierii finansowej oraz pomocy zwrotnej,
- możliwość zastosowania ulgi w spłacie należności, o których mowa w art. 60 pkt 6 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych, na wnioski zobowiązanego,
- wyłącznie stosowania art. 190 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych, który reguluje termin przekazania wniosku o płatność, w przypadku gdy beneficjentem projektu finansowanego ze środków europejskich jest jednostka sektora finansów publicznych,
- możliwość odstąpienia od sankcji wykluczenia z możliwości otrzymania środków europejskich, jeżeli niedokonanie zwrotu środków przez beneficjenta było skutkiem wystąpienia COVID-19,
- możliwość przedłużenia albo przesunięcia terminów na dokonanie poszczególnych czynności określonych zarówno w projektowanej ustawie, jak i w ustawie wdrożeniowej, jeżeli na skutek wystąpienia COVID-19 nie będą one mogły być dotrzymane,
- wyłączenie odpowiedzialności za naruszenie dyscypliny finansów publicznych określonej w art. 13 ustawy z dnia 17 grudnia 2004 r. o odpowiedzialności za naruszenie dyscypliny finansów publicznych (Dz. U. z 2019 r. poz. 1440, z późn. zm.), przez osoby, o których mowa w art. 4a tej ustawy, ale tylko w przypadku, gdyby naruszenie miało związek z przeciwdziałaniem negatywnym skutkom wystąpienia COVID-19.

Przepisy projektowanej ustawy będą stosowane do dnia 31 grudnia 2020 r.

Z uwagi na szczególnie zakres regulacji oraz jej cel proponuje się, aby przepisy ustawy weszły w życie z dniem następującym po dniu ogłoszenia, z tym że art. 3–30 i art. 33 – z mocą od dnia 1 lutego 2020 r.

Projektowana ustawa, co do zasady będzie miała zastosowanie do programów operacyjnych perspektywy finansowej 2014–2020, ale proponuje się, aby jej przepisy mogły być również stosowane do środków podlegających reużyciu z programów operacyjnych perspektywy finansowej 2007–2013 oraz 2014–2020, oraz do realizacji i rozliczania Mechanizmu Finansowego Europejskiego Obszaru Gospodarczego, Norweskiego Mechanizmu Finansowego oraz Szwajcarsko-Polskiego Programu Współpracy.

3. Jak problem został rozwiązany w innych krajach, w szczególności krajach członkowskich OECD/UE?

Z uwagi na pilny charakter projektowanej regulacji odstąpiono od analizy porównawczej z rozwiązaniami w innych państwach. Należy jednocześnie podkreślić, że ze względu na szybko zmieniającą się sytuację związaną z pandemią COVID-19, poszczególne państwa, jak i Komisja Europejska, dopiero wypracowują odpowiednie rozwiązania normatywne w tym zakresie.

4. Podmioty, na które oddziałuje projekt

Grupa	Wielkość	Źródło danych	Oddziaływanie
Minister właściwy do spraw rozwoju regionalnego	1.		Możliwość zmiany lub zawieszenie wytycznych ministra właściwego do spraw rozwoju regionalnego w trybie wyjątkowym.
Instytucje uczestniczące w systemie wdrażania środków europejskich	Kilkadziesiąt		Elastyczne podejście do zagrożeń dla prawidłowej realizacji projektów będących następstwem wystąpienia COVID-19. Możliwość reagowania w przypadku zagrożenia prawidłowej realizacji projektów przez beneficjentów wynikającej z COVID-19.
Podmioty uczestniczące w dystrybucji zwrotnych form wsparcia ze środków programów operacyjnych oraz środków podlegających reużyciu	Kilkadziesiąt		Możliwość szybkiego wdrożenia wsparcia dla przedsiębiorców w celu mitygacji wpływu COVID-19 na ich funkcjonowanie.

Beneficjenci realizujący projekty ze środków europejskich	17,8 tys. (w tym: ok. 10 tys. przedsiębiorców, ok. 2 tys. organizacji pozarządowych i blisko 5 tys. podmiotów i jednostek organizacyjnych samorządu terytorialnego)	System informatyczny SL2014	Umożliwienie beneficjentom prawidłowej realizacji projektów, na które negatywnie wpłynęło wystąpienie COVID-19.
---	---	-----------------------------	---

5. Informacje na temat zakresu, czasu trwania i podsumowanie wyników konsultacji

Projekt ustawy został zamieszczony w Biuletynie Informacji Publicznej na stronie podmiotowej Ministerstwa Funduszy i Polityki Regionalnej stosownie do art. 5 ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbingsowej w procesie stanowienia prawa (Dz. U. z 2017 r. poz. 248) oraz zgodnie z § 52 ust. 1 uchwały Rady Ministrów nr 190 z dnia 29 października 2013 r. – Regulamin pracy Rady Ministrów (M.P. z 2016 r. poz. 1006, z późn. zm.) projekt został udostępniony w Biuletynie Informacji Publicznej Rządowego Centrum Legislacji. Żaden podmiot nie zgłosił zainteresowania pracami nad projektem w trybie ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbingsowej w procesie stanowienia prawa.

Nie przeprowadzono konsultacji publicznych ze względu na pilny charakter projektu ustawy oraz brak negatywnego wpływu na obywateli. Projektowane rozwiązania są społecznie oczekiwane i nie nakładają dodatkowych obciążeń na ich adresatów.

6. Wpływ na sektor finansów publicznych

(ceny stałe z 2020 r.)	Skutki w okresie 10 lat od wejścia w życie zmian [mld zł]												
	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	Łącznie (0–10)	
Dochody ogółem	bd												
budżet państwa													
JST													
pozostałe jednostki (oddzielnie)													
Wydatki ogółem													
budżet państwa	0,35 – 0,88												0,35 – 0,88
JST													
pozostałe jednostki (oddzielnie)													
Saldo ogółem	bd												
budżet państwa	-(0,35 – 0,88)												-(0,35 – 0,88)
JST													
pozostałe jednostki (oddzielnie)													

Źródła finansowania
Projektowane w ustawie rozwiązania będą finansowane w ramach środków, które zostały już przypisane do realizacji projektów finansowanych ze środków europejskich w ramach programów operacyjnych, lub środków podlegających reużyciu. Rozwiązania te mają posłużyć instytucjom uczestniczącym w systemie wdrażania środków europejskich lub środków podlegających reużyciu do bardziej elastycznego podejścia do zagrożeń dla prawidłowej realizacji projektów będących następstwem wystąpienia COVID-19, a jednocześnie pozwolą uwzględnić szczególne okoliczności, w jakich znaleźli się beneficjenci realizujący projekty, na które negatywnie wpłynęło wystąpienie COVID-19.

Dodatkowe informacje, w tym wskazanie źródeł danych i przyjętych do obliczeń założeń
Środki, o których mowa w art. 3b ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju, to środki pochodzące z IIF 2007–2013 oraz IF 2014–2020, które podlegają reużyciu na cele zgodne z celami programu operacyjnego. Zgodnie z przepisami ustawy środki te mogą zostać przeznaczone na wsparcie w formie instrumentów finansowych (pożyczki, poręczenia), jak również pomoc zwrotną, jednak – co istotne – środki te nie podlegają obostrzeniom właściwym dla regulacji unijnych. W praktyce oznacza to, że z tych środków możliwe jest udzielenie wsparcia w formie np. pożyczki w części lub całości umarzalnej, lub też dotacji, która przy niespełnieniu pewnych warunków może podlegać zwrotowi (tzw. pomoc zwrotna). Mając na uwadze konieczność wdrożenia

działań osłonowych dla przedsiębiorców, środki podlegające reużyciu mogą posłużyć do konstrukcji wsparcia niemożliwego do wdrożenia ze środków unijnych (ze środków UE nie można udzielać pożyczek umarzalnych w części kapitału). Dysponentami tych środków są w większości samorządy województw, które dystrybuują te środki przez regionalne fundusze rozwoju (a ci przez pośredników finansowych) lub przez pośredników finansowych.

Biorąc pod uwagę skalę tych środków (ponad 3 mld zł), zasadne jest uwzględnienie ich w pakiecie rozwiązań, które mają mitygować wpływ COVID-19 na sytuację przedsiębiorstw i przygotowanie rozwiązań umożliwiających zarządom województw szybką interwencję z udziałem tych środków.

Dodatkowo należy zauważyć, że Instytucje Zarządzające RPO dedykowały w ramach RPO 2014–2020 na wsparcie przedsiębiorstw przez instrumenty finansowe kwotę ponad 5,1 mld zł. Dotychczas w umowach z pośrednikami zostało zaangażowanych ponad 3,7 mld zł, a wypłacono ok 2,3 mld zł. Jeśli chodzi o umowy z ostatecznymi odbiorcami (przedsiębiorcami), to zaangażowane w nie ponad 2 mld zł (w zakresie wkładu UE), a wypłacono 1,9 mld zł. Powyższe oznacza, że w ramach istniejących instrumentów przez zmianę istniejących umów IZ RPO mogą skierować na wsparcie instrumentów mitygujących wpływ COVID-19 ok. 2 mld zł. Biorąc jednak pod uwagę różne rozwiązania przyjęte przez IZ RPO w zakresie systemu wdrażania IF, zasadne jest, aby wszyscy dotychczas wybrani pośrednicy mogli wdrażać działania związane z COVID-19, jak również, aby to wsparcie mogły udzielać regionalne fundusze rozwoju utworzone już w 8 województwach na podstawie art. 13 ustawy o samorządzie województwa.

Przyjęto założenie, że perturbacje związane z realizacją i rozliczaniem projektów unijnych będą mieć charakter tymczasowy, a najtrudniejszy okres to najbliższe pół roku. Opóźnienia oraz ograniczone wydatki w ramach części projektów w dłuższej perspektywie zrekompensowane zostaną wydatkami w ramach nowych (lub odpowiednio zmodyfikowanych dotychczasowych) projektów, nakierowanych na przeciwdziałanie COVID-19. Nadal możliwe jest wykorzystanie całej alokacji środków unijnych w ramach perspektywy finansowej 2014–2020, a tym samym osiągnięcie – choć z pewnym, trudnym dziś do wyznaczenia opóźnieniem – przewidywanego strumienia płatności z KE. Przyjęto zatem założenie o neutralnym wpływie zmian na poziom dochodów budżetu państwa.

Dzięki proponowanemu w ustawie przesunięciu (w uzasadnionych przypadkach) ciężaru nieprawidłowości indywidualnej na budżet państwa i uwolnieniu beneficjentów od odpowiedzialności za nieprawidłowości indywidualne będącym bezpośrednim skutkiem wystąpienia COVID-19, nie ulegną zmniejszeniu łączne dochody beneficjentów z tytułu realizowanych projektów, wzrosną jednak wydatki budżetu państwa z tego tytułu, rekompensujące niezawinione „błędy” beneficjentów.

Zgodnie z zatwierdzonymi harmonogramami projektów w ciągu najbliższych 6 m-cy beneficjenci planowali ponieść i przedstawić do rozliczenia wydatki w kwocie ok. 26 mld zł. Przyjmując, że poziom rozliczonych wydatków w tym okresie będzie o 20% niższy od założonego (na skutek nie tylko niższych wydatków, lecz także ich późniejszego rozliczenia), a także uwzględniając przeciętny poziom dofinansowania projektów środkami unijnymi oraz zakładając, że skala opisanych nieprawidłowości mieścić się będzie w przedziale 2–5% wydatków z tego okresu, otrzymamy kwotę z przedziału 0,35–0,88 mld zł. W praktyce ta kwota potencjalnie przyjmie postać płatności z budżetu środków europejskich, które zostaną wypłacone beneficjentom zgodnie z umową o dofinansowanie, lecz nie zostaną zrefundowane Polsce przez Komisję Europejską, powiększając tym samym deficyt budżetu środków europejskich.

7. Wpływ na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, w tym funkcjonowanie przedsiębiorców oraz na rodzinę, obywateli i gospodarstwa domowe

		Skutki						
Czas w latach od wejścia w życie zmian		0	1	2	3	5	10	Łącznie (0–10)
W ujęciu pieniężnym (w mln zł, ceny stałe z ..... r.)	duże przedsiębiorstwa	bd						
	sektor mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw	bd						
	rodzina, obywatele oraz gospodarstwa domowe	bd						
	(dodaj/usuń)							
W ujęciu niepieniężnym	duże przedsiębiorstwa	Umożliwienie beneficjentom prawidłowej realizacji projektów, na które negatywnie wpłynęło wystąpienie COVID-19, przyczyni się						

		do zminimalizowania negatywnych skutków wystąpienia pandemii w gospodarce.
	sektor mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw	Umożliwienie beneficjentom prawidłowej realizacji projektów, na które negatywnie wpłynęło wystąpienie COVID-19, przyczyni się do zminimalizowania negatywnych skutków wystąpienia pandemii w gospodarce.
	rodzina, obywatele oraz gospodarstwa domowe	Projektowana regulacja będzie miała jedynie pośredni wpływ na obywateli RP i osoby przebywające na terytorium RP, tym na rodziny i gospodarstwa domowe.
	(dodaj/usuń)	
Niemierzalne	duże przedsiębiorstwa	Możliwość uniknięcia strat związanych z wystąpieniem kryzysu lub zachwianiem rynku na skutek zagrożeń bezpieczeństwa.
	sektor mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw	Możliwość uniknięcia strat związanych z wystąpieniem kryzysu lub zachwianiem rynku na skutek zagrożeń bezpieczeństwa.

Dodatkowe informacje, w tym wskazanie źródeł danych i przyjętych do obliczeń założeń

Przewiduje się, że projekt nie będzie miał wpływu na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, w tym funkcjonowanie przedsiębiorców, oraz na rodzinę, obywateli i gospodarstwa domowe, w znaczeniu pieniężnym.

8. Zmiana obciążeń regulacyjnych (w tym obowiązków informacyjnych) wynikających z projektu

nie dotyczy

Wprowadzane są obciążenia poza bezwzględnie wymaganymi przez UE (szczegóły w odwróconej tabeli zgodności).

tak
 nie
 nie dotyczy

zmniejszenie liczby dokumentów
 zmniejszenie liczby procedur
 skrócenie czasu na załatwienie sprawy
 inne:

zwiększenie liczby dokumentów
 zwiększenie liczby procedur
 wydłużenie czasu na załatwienie sprawy
 inne:

Wprowadzane obciążenia są przystosowane do ich elektronizacji.

tak
 nie
 nie dotyczy

Komentarz:

9. Wpływ na rynek pracy

Projekt będzie pośrednio oddziaływać pozytywnie na rynek pracy przez zwiększenie poczucia stabilizacji wśród przedsiębiorców. Projektowane w ustawie rozwiązania, przez umożliwienie beneficjentom prawidłowej realizacji projektów, na które negatywnie wpłynęło wystąpienie COVID-19, przyczynią się do zminimalizowania negatywnych skutków wystąpienia pandemii dla rynku pracy. Projektowane rozwiązania umożliwią realizację wsparcia dla przedsiębiorców w celu mitygacji wpływu COVID-19 na ich funkcjonowanie, w tym możliwość utrzymania zatrudnienia na dotychczasowym poziomie lub zmniejszenie skali likwidacji miejsc pracy w sektorze MŚP.

10. Wpływ na pozostałe obszary

środowisko naturalne
 sytuacja i rozwój regionalny
 inne:

demografia
 mienie państwowe

informatyzacja
 zdrowie

Omówienie wpływu

11. Planowane wykonanie przepisów aktu prawnego

Projekt ustawy przewiduje fakultatywne upoważnienie ustawowe dla ministra właściwego do spraw rozwoju regionalnego do wydania rozporządzenia w sprawie szczegółowego przeznaczenia, warunków i tryb udzielania pomocy publicznej w rozumieniu art. 107 ust. 1 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej lub pomocy *de minimis*, ze środków, o których mowa w art. 3b pkt 1 ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju, w celu przeciwdziałania negatywnym skutkom wystąpienia COVID-19.

12. W jaki sposób i kiedy nastąpi ewaluacja efektów projektu oraz jakie mierniki zostaną zastosowane?

Nie jest planowana ewaluacja efektów projektu.

13. Załączniki (istotne dokumenty źródłowe, badania, analizy itp.)

Nie dotyczy.